

ტესკარი

რომი მეორე

1859

ივლისი: წიგნი მეშვიდე.

როდებს თსსულებათა:

- I. — ლექსები სსუა ჭ სსუათა თან-
მუღროეთა შერალთა.
- II. — სასიძდექ. ი. ბერადისა.
- III. — მკითხველთა დმი. აღო. სეგნეგლასა.
- VI. — ღვინის მიება მისთვს, თუ
ვითა დაიჯვას ღვინო
სიძეუგის გან. თ. ღ. ხანძიგვასა.
- V. — სსუა ჭ სსუა ანბაგი. (სსუ მეორე ენაგმეც.)

რეილისი.

ვერესელიძის გამოცემა



ლექსები

ი. კერ. (*)



ოდეს ზუღბიუღი ჭიკჭიკობს, ვაღობს,
შე სიყუარულით ვარდს დასტრფიადლობს,
მაშინ არ ჰგონებს, ვინ ვისთვის რას ჰსძობს,
მისთვის ერთია ვინც კრიონავს ამკობს.
ზუნებაში იგი წარმოაჩინა,
ვაღობის არე შუქსნიერ მოქმედოდ,
ყმანკოდ ჩვილად, ყუყუშინდესად,
მოჭიკჭიკვთა შორის ნათვლად,
არარად ვაძა მას სუთი ანთებულოს,
დაძე ბნელია და ტყუილად წახილია,
მას ჰსჭურვებს შორვარე და ვარსკვლავები,
შუქი ვკვლავა ნათვლად დაბძნილი!

(*) ეს ლექსი გამოგზავნილია რედაქციამი ასუსხად იმ წინასწარუბრძოლისთვის, რომელიც დაბეჭდილი იყო, ლექსებისათვის, სკუთარ წიგნად გამოქვეყნდეს. ახორგნისამებრ ვერა უარ გჰყუთო და დაბეჭდეთ.

გლობს, ჭიკჭიკობს, ყივის, იძახს,
 ფეიქს, ვენეს, ცრუადღობს, თუხას ანგებთ,
 მაშინ ლყმადღობს ყოველი ცხოველი
 & მის შეგტრუან ღუბას განგებთ.
 ჩემო პოეტო! დიდ მგალობელი!
 თუ ხარ ზუნებთი დიდ მგალობელი,
 რას დავძებ შენ, ვინც რაც იუბნობს,
 შენ შენი ქმენი, შენსეს პოეტია.
 ნუ დასდევ რაც თქვენ, ანუ განსაგებთ,
 ან რაც შენი მთავრის შენსეს გლობს,
 თუცა მსწორე გლობ & ზუღბუღებრძს გვენ,
 ვინ გაწყენებებს ძემა მგლობს...

კორუნიდელია.

1859 წ.

მ.ი.ს., ქ. თბილის.

სადილს წინ ვალობა

მიხატვა ღობრდ ზინობნისა.

ვგლოვ ავამსთი ფიდეო,
 ვინც ვაქმსთი ღვინის ცრუადღია,
 ლყურჯის სუფრის ვარს მოკუხდეთ,
 ვძროტოთი ფიქრისა ალი!...
 მწყურს! დამისხით! ამიგსეთ!

მწუხრება დამივსეთ,
 მართოდ ერთი წითელი
 ყოველასვეს მავიწყებს!
 არ გიგნძენად აროდეს,
 გული! აწ გინხოდეს,
 ვსრეთი სხნოეთი,
 რომელით ვსრედ ხრობს დღეს.
 მეტყვის ყურს შე ვინა,
 იყოს ყზრმენიძე ვინა,
 რომ მარველიდ ხახუსმა
 ბრძენი დაგვირგვინა.
 ღვინო, ღვინო, ის არა
 სვედას გამქრვებელია,
 მახვნიო ვლახა მდიდრი,
 ჭმუნვას გამხრვებელია.
 ღვინას ვარდა სხვა ყველა,
 (ქატიქიორს მას ყველა)
 არიყლიად, არი მარა,
 თროსველიდ აქუსი მღერა...
 რა წყით სოივოდ მოგვლია,
 ვნახე სველია, სოველია,
 რასკვი სილოცხივ მოგვცემს
 გამოვსადე ყოველია.
 ვეკლუკიონ მებნოეობით,
 ბევრველი ნახს თველიობით,
 რა სხივნი მომხვედრიეს,
 ვავშიზრვარ ითყვანებით.

3.

საყვარელი მეოღია,
 ჭ ვის არა ჰყოლია,
 გარნა ვინ შეტყვის რომ ღრის
 ტრფობ:ც არ ვაჰყოლია...
 მწყურს! დამისხით! აძივსეთ!
 მწყხარება დამივსეთ,
 მხოლოდ ერთი წითელი
 ყოველისთვის მავაწყებს!
 ვახავსულით რომ გუელი,
 ხტას ჭ აქვს სიხარული,
 ხშირად შეგობნობით
 ვქმნილვარ დაუძრებელი.
 შეგობნები მეოღიან,
 ჭ ვის არა ჰყოლიან?
 გარნა როგორც ვახური
 ერთგული არვინ ყოფილა.
 შესძლია რომ გული
 იყვეს მიტაცებული,
 გარნა შეგობნობ:ცა
 ღრითგნით არს ცვალებული.
 ღვინოს ვინც უნდ ხშირობდეს
 არ მუხთობს მას აროდეს,
 მისას ერთგულებით
 შეტყვი არ მიხაროდეს!
 მამ დამისხით, აძივსეთ,
 მწყხარება დამივსეთ,
 რადგანც ერთი წითელი,

ყოვლისფერსა მავიწყებს.
 მაგრამ ეს არს, - ბერდება,
 ზ ვინ არა ბერდება?
 გარნა შეტყვიო, რომ ყურო
 მსმელი ბედნიერდება.
 როს მივართო ჩუშნ სიბერეს,
 ზ ვტოვებო სიყმწვილეს,
 მაძინ ყუიქრელთა
 მივმართოთ სველს საღვანეს:
 მოხუცათოვს ის არი,
 სარწმუნო შევობარი,
 მსტოვანი ფერსი გამმართავი,
 გველოყ ქალისა დარი.
 ღვინოს არ უნდა ვბილი,
 არც ყბებისა მას ქნევა,
 ვადუსვამ ზ შეიტყოზ,
 ძირს რაც არს დღეველია:
 სტაქნის ძირში მშოვეს მას,
 სიძარითის მის სათავეს,
 რომელსედ შეცნიერნი
 ხშირად იმტვრევენ თავებს.
 როს მშოვეს ღვინის ზღუაზედ,
 ღვინათ სავსე ვცლო გემი,
 ნახეს ეწერა მასედ:
 «ეს არს ძალის მიმცემი!»
 დღევრძელება მავს ყურძენს,
 ჩუშნს ნუგეშს ზ იმედ ჩუშნს,

3.

ეს შიახლებს ძველს სისხლსა,
 ეს სიტკბოს თულისა გვადენს.
 ხუეს! უნდა მოკვედეთ განა?
 ჭ ვინ არა მოკვედარა:
 რომს შივა ზურის ყანა,
 უნდა მოიძვირს განა?
 ვახუტი დვინით ავაშლით,
 ჯელი მივჭყლით თუილებს,
 იუმიტერსა მივმართით,
 ჩუეს ისი შევვიწყლებს.

ი. კვრესელიძე.

სადადიანოს დედოფლის ვადაცუბლებზედ
 სამიძრის ნაჭუთად დავით დადიანთან მიწე-
 რილი.

შირიებს ბრძენსა თაგის სიბრძნით გულის ყანგი
 თუ სოფელმა დაკუბნოს ღვინის ნაცუთად ალი-
 უსარებლოდ ცრემლითა ღვს ენაქარვოს გარდა-
 სველისგან არ იმლით სვედა თუთან დამარცხოს.

შეისვე იუნობს კაცი სოფელს რაყამს ქუჭუნათ
 თაგსა იძობს,

მწუსარებას ვინც მოითმენს, მოთმინება ^{კეთილ}
 ნიშობს,
 ბევრი ცუდი უსარგებლოდ იგლოვს, გუნების,
 ოსრავს, ვიძობს,
 გლოვის შემდეგამ ღსინავ მოსდევს, ვინც ბრძე-
 ნია რათა შიძობს?

შე შენ სიურძითა ბრძენათ ვიჯან, არ ვაუწყებ
 პირათ სახითთ.
 გლოვის სსძილი დაძრევ უსარგებლოთ არ
 აღანთათ,
 სვედისგან მჭიდრო ვუთი გმართებს ღსინში
 ევანდებს ფართითთ.
 დედოფალსა წირვით, ლოცვით, სულის გსინი
 წარუძართითთ.

სამეგრელოს დიდ მთავარსა მამა თქვენსსა დადიანსა,
 კრუსოფლითგან დახაგრულსა, მწუსარებით სვედიანსა,
 სინარულსა განძორებულს, საუნჯეს ღაწვ ვარდიანსა,
 გმართებს კეთილ სუცემ მსცემდე ბრძნეულსა
 იძედიანსა.

შენის სამთავროს ვარსკელოთ, მამათქვენსის
 მრხობლოთ თვართ,
 ამ წერილით რაც მოეწერე გმართებს გულისა
 დაივართ,
 არ დასოვო საუნჯენი უხვად მამას ანაწყვართ.

რაც შეიძლო ანუეძო, ელოფა ლხინად შეუწყლო.
 ამის მეტი ვერ ვაგებდე სასამშროთ მოსაწყრათ,
 ვეფები მოგვიტოლო რაც ვერ იყოს შესაფერათ,
 არვის შეენის მეტი ელოფა, არამც იქმნეს თავის
 მკერათ,
 მამა ვერ არს მამა, ფლასი, გამოსცულოთ კეთილ
 ფერათ.

სტეფანე ფერმანგოვი.

სევდიანი ქალი მდინარის პირზედ მკვდარი.

დამკრძელო სევდას მოგეცხ სპირსა
 რით ვიმორცხდი მე ამა ჭირსა,
 მივმართე მაშინ ინწონის პირსა,
 ვემე მის უკლოთ შენკურა გულსა.
 წყალსა დაქროდა სელი ხიაფი,
 ქეშპზედ ვაქონდა მკურცხლი ჩქრიალი,
 ისმოდა ფოთალთ სახი შრიალი,
 ფრინველთ ვაქონდით მასედი ყრიალი.
 სსუა ჭ სსუა ყუფილთ ასათ საშალთა,
 შეგნებით საგსეთ არ ფერ საშკრთალთა,
 სამარის კავშირით თავისუფალთა,
 მტრისთვის ეძლიათ მისი მარაგანდთა.
 ევაფილნი მისგან რა მორხნენ წყლულსა,
 მადლობას სარკად უკმედეგ სუნსა.

მსეც განზრწინებით მოფენდა მუქსა,
ემეზავებოდა ვით ედგმს სრულსა.

ოცნებით მსერა იმედს მამლეედეს,
ზნელი გათენდეს ღღეს დამსაჯვიდეს,
ევაგილოთ აღდგომა მე მამსილედეს,
რომ გული წერული მეც გამომივლდეს.

სუ თუ აქარ ვვაქეს ხეცს დასასრული,
კვალად მოვივია ღღე ცხოვრების ჭ სინარული,
თუ შავმა ბედმა არ ეანათა ხემა ვარსკულავი,
იქნება მომცეს მან უხილაემა სასუფეველი.

კნ. ბარბარე ჯორჯაძისა.

1850 წელსა. 26 აპრილს.

ძოყლოდნელი წვეულება.

როს უცხო სული უალს ადვილსა,
ტემუნვით უმსერდეს მსესა დასრილსა,
ჭვიქრობდეს, თუ სად ჰართოს სადგური,
შორს ნათესავთა, ჭ მეგობრისა!...

მაშინ შენ, — ღმერთავ, გამოუხსნდები,
ოლიმნით შირსა გარდმოეძვები,
სინაზით იწვევ, ჭ ვით ვენერი,
უგზნებ სიყვარულს, ვარე ევლემი!...

აბა მას, როგორ არ ჰსძვევრდეს გული,
როს განვიცადოს მსუ აღმოსრული,
ესმოდეს რა ეურთ კმა ევ ციური.
გრძნობით აღსავსე, ნაწი უსული!...

როს თითხი ბროლის ჩანებისა სიძთა,
ჰსცემდენ გულ უსვად, მწვე სინაზითა
აუბნებდენ მათ, თუმც ნივთიერი,
შეცხველად არის თვთ ბუნებითა!....

მარქეთ! რით მეტობენ ქალნი იტალის,
ცურფას საიდას ვის, შექი გულის
ძიგვაცვებთ თვალთა, ზ ვით მძინარი
ჭრებთ ბეაბანად, სსითა ბნელის?..

ვიცევი, როს ქალთა, თვთ აზიურთა,
მიიღონ წესი სადონიურთა,
გერა იგემონ იგი ნეკარო,
რომელთა ჰსცებების სული მთიურთა?..

რა ჰსჯობს მას, ოდეს ბუნების მული,
უმაკოჭით მძლე შემოსილი,
ჰსჯოდეს ღელეთა, ანუ სვენარი,
მოჭვინოს სძითა, ჰსდვას ფერსთა კვალი!...

ი. ბერიძე.

ბელოდ ლხინი,

ახლავი დროა მივსდეთ ბუჩქის ძირს,
მხადრულებით დაჰმღეროთ რაძე!

ზოგნი შეუდგეთ სუჯრისა მხადან
რომ მით მოგვეცეს წყლის სიამე!

ახა შეჰხედეთ ავერ იმ ვოკორს,
ეკლთი საძუალო მარტოს ჭ ობორს!

ვითა ვკაბრატებს თვსსა ცეკვეობს,
ჭ ითხოვს იგი ჩუშას შემწეობს!

ვარვით ყყურეთ მისსა სიმწარეს,
თაგ-ქვე დახრილსა, ვაგბით მოცუკოს,
ბევრითა ყფობს იღვას სამარეს,
ვიდრე ამ ვკარათ ყუჭვრეტლეთ ცანჯყოს!

«შველო არ ძალთქმს ჩემო ძამოა,
რადვანც ფესვები შეგროვბულთა,
ძირით მისხობრო სხუა ადვილს დარგა,
ძიანც ვუბლოდვე ისე ამოა.»

მაშ რა ვქნათ?

როგორც ადრე ვხატვ, ბუჩქის ძირს მივსდეთ,
გულმხადრულად ვილოძარაკოთ,
სიყვარულთითა წყლის ძიანც დავსტკებთ,
ჭ ლხინი ჩუშნი რიგზედ შევამკოთ!

შეკრბით მოყვანო, ვარს მოძისხედით,
სიფველი ესე არს წარმავალი,
მუხლ-მოიკვეთეთ რიგზედ დასხედით,

აგებ დაჰსთორეყნითი სწყოთროს ძაღლი!

სოჲგელი ესე ვითა ოცნება,
მოგვეჩქუნების ეამ-სახარყოლად,
ჲ რის იღვიძებ, ვით გაოცება
რადღაც რამ არის ძაღლი ფარყოლად!

დღესეი მოვიღიხები წყოთისა ეამთ,
ხვალე არ ვიციო ჩქუნ-ჩქუნსი სვედრო,
მარამ ეშითა წითელიო ჟამთ,
ამას ვიგჳი ჲ ამას ვკვედრო:

ბედ-გროყლი ვყლი, ჰყო მხარყოლი,
ყსაზღვროს ჴმუნვით შენ აგვაცილო,
არ ვეჴყოთი ყუბითი დობღვებყოლი,
ნაღვლითი ყრვასა წყოთს მოგვკოხინო!

მაჲ მოღით ძმანო მოყსდეთ სეჴრას,
დაჴყნობით ყვაჴილს ია ამ ცყორებს!
ზოგით ვარდს, იას, ზოგით ზამბახსა,
როგორც მოყსდეს ჰატარა ჰაღსა!

ამგვარად ასე ღინანი შეჴამვითი,
სავსეს ეშითა ვაღობნობითი,
გენებოს ვყოლც ჩავარაჴნობითი
ცყის ცყისი მტეჴბნობითი, ორთოღითი შეჴახითი!
აბა აუ რიბ ჰსუბ, მოჴჴეჴ შენც ახლიო
აილე აბა დანიო ველიში!

დიძლიანიცოსა რიბ ველი ახლიო,
სამღერითი როგვითი ვანვიდეთ ველიში:
მიჴსხდეთ იმ ათავს, სად მოხინინეთ
ყვაჴილნი, რტონი სარობენ ერთითი!

ზე თუ ამ დროს ვენერატ ვეცქერს,
 რომელსა უწოდო ცრუობისა დმერთათ!
 შეინ შემოვსძახოთ ძმანო ქართულათ,
 ანხლადლოთი მკლავ-გადამყლათ,
 დემ უყურონ ამა შეგებასა,
 ვით დაცკობილნი ქართველთა მკლნი
 ამკობენ ძარად თუსსა კრებასა...

დამ. ზერივენი.

7 მაის. 1858 წელს.

ჩემი სკოლი.

დღეს ჩემი სკოლი სსუთ მისებრზე აღემატების,
 ნსაგთ ზე ვანსტურვეთ მისსა ცურათ ვანგიკურების
 მუხით საგანი ძრავალ გვარი წარმოვიდგების,
 ზე ესრედ თქუენი გრძნობის თუალი მსედ დას-
 დგების:

მასში იხილავთ უხვს წყალობას ზე მწრუნველობას,
 ცსადსა საფარველს, ვანათლებას, წესდებულებას,
 ველურთ ერთადში გამოფენილს ესრეთს ქველობას,
 ერთ ძაფრის მიერ ვაქებ ვისსა შით დიდსულობას.
 ნსაგთ საგანსა სასარგებლოს სალოროსა მის,
 მოთხოვილებს სამსახურად ვით არს წესი ემის,
 აგრეთვე შათსა ერთგულებას ღირსს შემწეობის,

დაწილდებამ ღირსეულად წილად შესწობის.
 მუნ ჰსწნობთ ამ ერის აღუარესელს მათ ბოროტებას,
 ურთიერთისგან მიმძლავრებას ჭ წარტაცებას,
 შარვას, დამრას, გაცისა გულას გულად აკლებას,
 წოდებთაგან თავის სიკაცსლისა თავის მოკლებას.
 ბოროტ მოძქმედათ შენიშნულსა ჟეროვნათ
 დასწილს,
 მუნით განიცდით, — ზოგი ელის აღაქმულს
 სვედარ ნაწილს,
 ამა უფროს შიგან თუძცალ კვლავ მოგსურდაცავის,
 ჰნობთ სიგანსა როდლით კელი დავიწყების ქვილს.
 ამა სუთლისა ერთსა მსარეს გაკვირდობებულს,
 ნსაგთ დროათა ბოლოს ჭ ბინას სვედ გარიგებულს,
 ჰსწნობთ მადის მოძცმს ჭ მკითათღვარეს ლალის
 მსგავსებულს,
 ნოეს ნაღვასა ბასუსს უკნოდ ყელმოღვრებულს.
 გულს მოდგინების დოსტატისნი ამათ წინარეს,
 სდგანან თითქოსა მათ შესთხოვენ წყალობის
 უკარგებს,
 ზემოდან ჩხნგი ჰდუძარებთ ამოდ დაჭყურებს,
 ვინ მოძალსენლად, მოძვანებლად დროთა მსა-
 ხურგებს.
 ამა ესრეთს სამძიმოს ტვრის ჭ მისსა არეს
 უცსლი მსობოლიერნი სტურგველი ჰსცვენ ორს
 მსარეს,
 მსვედ მოქედულს, მწერომარეს ჭ ბოროტ
 მოჭარეს,

უკუნაქცევან საიდუმლოთ ჰყოფენ მძრწოლარებს.

თ. ნ. ვეზიროვი.

18 ნოემბერს 1857 წ.

ბედის გარსკვლავისადმი.

ბედის გარსკვლავო, ვით კაშკაშები შენ ამო-
 სვლის დროს,
 ჭ მით ჩემს გულს ვით ასარები, ცით მომ-
 ცინარე,
 ბედნიერ ვიყავ, როს მოპითხრობდი დროებს
 სანაოოს,
 მუდამ ვიძუტვდი. — ვის გუნასავარ მაშინ მტირალე?
 მაგრამ შუა გზასედ რა დაბნელი, მაშინ
 საწყალო,
 გულამოსკვნითა ამაცრემლე ვით... ბედნიერი?
 რადგან ვგონებდი, რომ შენ იყავი ცილამ
 გამქრალი,
 ამოსვლიდამ მარად მლიმარე, სობითა გზიერი.
 მსწრალო, სსივებითა რა განაქარვე ცაზედან ბნელი
 ჭ ღრუბელთა შუა, ვითარ ჰირველად, კმუვლად
 გამოკრითი,
 მე საბრალოსა საუკუნოდ შემაშერე ცრემლი.
 სოლო აწ ვგედრი, ბედის გარსკვლავო არა
 დაბნელდე,

სანამ შენაერობა დაწესებული არ შესრულო,
ჯ საშვებელად, არ საწყხაროდ, ზიკაჟიკაშენდე!

თ. კ. ლ.

1859 წელს.
აპრილის 7 დღეს.
ქ. ქუთაისს.

საყვარლის გამოჩენაზედ მწუხარება.

კმაყოფის გზანი დაგარევემ ვაზოვე სადარია,
ედემად შრდილო მოგშორდი ვინ მყავს შენი
სადარია

გვაოღვედრი არ გამწირო ხემთვს ცა ჰყო
სადარია,

მე დღე ხემდა ვაგბად სიკჷდილის დასადარია.
ყოველივე უბედობა ხემზედ მოხდა მცრის
ენითა,

შემიანყრა გაყრის სეგდამან მოულოდნელის სენითა,
რით განვიქარგო ტმუნებანი შე თუ არ
ისევე შენითა,

ვემებ მკურნალად შენსავე სად სამყოფი სადარია.
თუმცა ვაოვე ჭი სიჯოჯსლვე, სად მცირე
ყამს იბანაკე

თხვრა, სულთქმით ღამე გზანი გარდმოვლახე
მინდორ ვაკე

ეროს წამს მსუღღმულე, მეძრფასე, მოძებაკე
 ვინა ვაი! შენსვე მუნით სად გაფრინდი სადარია.
 თუთ ვიმოწმებ ამა თქმასვედ ყოველი ერმნობა

შენ გემონა,
 ერადეულს მოტრფეს შენცა მეტრფეი, მაგრამ
 წასველ სული თან წამოგვე, ეული სრულად
 არ დამოვდეგ საყნოსლად სად ვარდი ზ სადარია.
 დაძეღვნი სოცალის სუეემაგ! მიბრძანე რა ვყო

უშენოთ,
 ეული ვამეტა შენთან არს, ვახლოვ მას წალკოთი
 შენ მოგბარებ საბოლოოს ცეცხლს უუბარს უშენოთ,
 ვეფები შენსა ნაცვლად სად მუქმარი სადარია.
 მიხეიღო ყაზიზბევი.

ხემე წელს. აპრილის 4 დღეს.
 ს. სვეენ-წმინდის.

წარსული დრო ჭაბუკიზისა.

ყამთა ჭაბუკთა კისკისად განვლეს
 მის ყამის ძეგბათ სრულიად წარვლეს,
 სადა არს იგი ზ სოცებოება,
 როს სრულ აღნაქესნი სიმტკიცით მელმნეს.
 ში ყამთა მათ მოკლებული,

მის სიტკბოსგან განსვენებული,
 აწ გმუნვითა აღვსებული,
 სოფლის უანგუთა ვნებული.

რადგან არიან სოფლის ბრუნვანი,
 მას შინა მყოფთა მარად გმუნვანი,
 არ ითქმის კაცი იმუნვდეს სოულად,
 უფროს სოფლისა ჭქონან მდურვანი.
 ზი ყამთა მათ მოკლებული...

ნამყოს ყამს ნიჭით მარად ვსტკბებოდი,
 ამოდ უსწორებით ვიკვიებოდი,
 სად მოვიძიო დრო მის მკვებისა,
 რას ყოველის ნიჭით ვიმეფებოდი.
 ზი ყამთა მათ მოკლებული...

სანატორელია ყამნი ყრმობისა,
 მეგორცლად სმეღელობა ღირსი მკობისა,
 თვართ მხედველობა, ყურთა სმენანი,
 ვითღა ძალევიდა მის დროს თმობისა.
 ზი ყამთა მათ მოკლებული...

გაბუკო ვით გაქვს ძალი ზ ღონე,
 მგრეთ შეგნება კრძალვის მექონე,
 ველარ ეწვი მას ბედნიერ დროს,
 აწ უძღურებას თავი ამონე.
 ზი ყამთა მათ მოკლებული...

ზენაძის ხეხნოვს ვხრეთ აწესა,
 ადამის უთომით ვეძიოთებს აწესა,
 ამას არ სდევია სიუცხლეს გუკლებს,
 ლასვარ სობილსა მქუეს გმუნვა, კუნესა.
 ში ექათა მათ მოკლებული,
 მის სიუკბობსგან განსვებული,
 აწ გმუნვითა აუვსებული,
 სოფლის უანჯუთა ვნებული.
 შაღო შაღოვი.

საყვარლისადმი.

საყვარლისა სენად გული, უწყალოდ არს
 დადგული,
 თხერით უანჯულ მეოფს საბრალოს, არსით არა
 მსდების სული,
 ფარულად ურფობს დანაგრული, ჭ მუქმნილვარ
 მუქმნილვარ
 ინდოთ ისრით მიწყლავს გულსა, მით მუქმნი
 ებასრული,
 დაუანჯული.

თდეს ნარნარ თვალნი მისნი, მიმომწყრენ
 დამდგელოდ,
 იადონებრ სმანი მასთან, მიუცოცლეებენ გულსა
 მოსენოად,

გარდა მას სტრუობს ეულო ხემი, მისთსა ვარ
 არ მომსედავს საწყალობელს, სეობს ^{მელო ველოდ,} რომ მომ-
 კლას დასაფვლელოდ.

ნაზი სარო ვით შევამყო, ოდეს ^{ბეკლუკად}
^{ნარნარობს.}
 ენა ვალობს მის სამკობლოდ, სირინოზიცა მუ-
^{სიკობს,}
 სიკოცსლე მის შესწირად, არ მძინარობით
^{გუშაკობს,}
 გაძლილი ეულო საყუარელს, ბადრ ^{ძივარესავე}
^{ციმციმობს.}

უდარე გარდა გაძლილსა, სურნელეობით გამ-
^{დიდრებულს,}
 ლალ ზ სნეცაკ ღაწვს სასტრობელს, საცვარლისა
^{დამათრობელს,}
 იმით ჭკოდავს ეულისა ხემსა, მარად სწყელულავს
^{მეუწყრობელს,}
 აწ არ ვიცი თუ მაცოცსლებს, ან თუ მომკლავს
^{საწყალობელს.}

ანბოლის 10-სა 1859-სა წელსა.
 ქ. ქუთაისს.

ივ. ტ.

სანიშნეჲ.

თავი პირველი.

არიან წამნი, როდესაც არა რომელიმე განცხროძილია, ჭ სულის აღმატარებელი ხაგანი, არა აღიხენს კაცსა. სასიამოვნო ვაღიოზა ფრინველითა, დაწყდუელითა ყაფაზებსა ჭ გავლიებში, აღარ ატკობს კაცისა სასმენელს. არიამატებრი ვეთიღო სუნწყელება სხუა ჭ სხუა ფერა ყვავილით, დანერგულით წვრილსა ქაღებში, ბნელიდა განაღძებს კაცისა საუნოსელს. — მძუსნიგრა ლიძონის სეგბი, რომელითაც მწკანელ, შიგა ჭ შიგ შეხამებით, ყვითლად ასხით ლიძონები, შიიზიდვენ კაცისა თვალს.

ყოველითვე ესე, ჭ სხუანი ამ გვარნი ბუნების მძუსნიერებაანი, ვერა მძლე იქმნებიან განძსდევონ ის მწყახლება, რომელითაც, როგორათაც შივი ღრუბელი, ეგრეთ შრქლად, ჭ ბნელიად გარემოებვევის კაცისა

სულის, & არღარ აღიკვეს ნებას, ნების ის
 & დამსტკებეს შივი.

ამ გვარსა კაცის სულის მდგომარეობას,
 თითქმის, როგორ ეგლარ მოხვედრებენ კარგა
 ხნობადვენ, თუთი ეგროფუის სამყსავო სავრ-
 უნიც, როდესაც კაცს, როგორათაც ყრუს,
 აღარა უზრდ აღარ შიანია ის სიტკებოება,
 რომელიცა დაიბადების სხუთა & სხუთა სუ-
 ლის აღმატლებულია სიმჭონითაც.

კაცა, ვერ ვამომხატველი ამგვარის მისდა
 შევარდამო მოვლენილის სულის მწყობრ-
 ბასა, ნამეტნავთ მამან, როდესაც არა რადმე
 მისდა მიხვტი არა უძვეს მას წინ, უტყვებს
 ხსენს, & მინების ტყეს, ანუ მინდორში იმე-
 დათ, რომ ხუნებინა ახლოს ნახვით, ყოყოთი
 ვადიყრის ის სულოდამ უცხოებელსა მისდა
 სევეას.

შეწყობილია თდესმე ამ გვარის სევეით
 ვამოვიდასხლიდამ ვარეთი მ... & მიძნითა მდინ-
 რისა ვიდეს. წამოხადვეს ცანსა მისსა, რომელი-
 ზედაცა ესა ახლია მოღის პელოცო, უცხოთი
 მძვენიდა ყვირულია თსურის ძელის ჩერქესსა
 ვარძავის ვერსხლის მხრებით, & ვერსხლი-
 სვე ძავრა წვეთხედ მოჭვრილის ქაძნით,
 რომელითხედცა ევიდა მატონა ვერსხლითი
 შემოსილია ხანჯალი. მხარდელიც ვარდ-
 მოვდებულა თითვის სანარის წამლის ფარე-

ზიანი სიბრძნეა, თითქო აძლიერდა მის
 ხსენს შიან მცხოვრებთაგანისს. ვეგრძნობ
 ვადმოხრილია ჩემი სიბრძნეა ჩუნი
 წესებრ ჰქონდა თითონსა და მადონსა მუ-
 ღონსა მისსა. მოგძო წამოსა თუნი იმა
 დავუყოლებულია ასეონსა მოდებედ, სიბრ-
 ხნიანდ აძლიერდა ნეტონსა ნაგით. შვი
 გიძინსებით თულები, იყვნენ დახრილია
 შიანს, თითქო რისმე შედიგებოდ-
 ნაგონა ქონსა თუნი, თუნი შესამებ-
 დენ შიბიანდ წამოწვიდონსა ცხინსა და
 შიბიანსავე ზაგესა მისსა. — შიბიანდ ვა-
 რდაშვიანს ზიანს ვუთს, დავუთონს თ-
 თონს მოვის ახლოებსა ქვეშ, სიბიანდ შიბი-
 ნოდ ვარდაშვიანსა მისედ სიბიანს თქონს
 გრძვი, თქონსავე ვახლებით. — შვი ღიბის
 შიბიანსა, სიბიანდ და კრძალითი მადონდენ
 თითონსა შიბიანსავე ველებსა მისსა, სიბი-
 თონსა, რიბიანსავე ვეცა აბიბის ჩემ-
 მენი, შიბიანდ და ვიბიანდ შიბიანდენ თითონ-
 ვის ცოცხანის მადონსა. —

იყო შიბიან მისი, და შექმნეს სიბიანსა...
 შიბიანსა ღიბისა, რიბიანსა ნაბიანს ვავიდა
 სიბიანსა მ... ვაბიანსა მადონსა გრ-
 ვის თუთს თრ ნაბიანდ, სიბიანსა თუთონი
 ვიბიანსა სიბიანსავე ვიბიანდენ შიბი-
 ნაგონა მადონსა ველებს, მადონსა მადონსა

ნედ გაფორმოლითი ხეხილითი ზნერგთაგან, რომელითა შორის წვრილი წვრილი ცოცხები იმა მდინარისა, საამოდ მარბოდენ ხელადას ხმაურითით. ხელთ ვაგებს იქით დანახადელი ფერდობიან გორებს, ზეწვევით ნაწილ-ნაწილად წვრილი ცყინ ძაებს, თითქო განგვ ბურჯებსად მიცემულებს სამეგრესათს უმადოესთა ძაებთადმი, ზე მათ შორის ადგილადგილ, წვრილი წვრილი ველებს ზე ყანებსც.

ხუ ჰვინებთ, რომ ესე ყოველი იყო დატყვებული უბატონოდ. არა! მოსხენ-ბულის ვაგებსხედ, გორებსხედ ზე თუი დღეოების ნაძირებსხედც, დანახვდა კაცა სუთ-სუთი ზე მეტსც, წვრილი წვრილი სხხილებს, თითქო ბურჯითად ამოსულებს ნერგებსა ზე ხილებში... წამოდგინეთ ესეცა, რომ ამ ვაგებს მდებარობს ავრგუნება, ვარგი ავსც; ვერეთვე სავდოდ მყოფნი მუნ ვარე-ყლანი ფრანგელნი, ხადარნი, თევზნი, განსაკუთრებითად თრბეყლი, კლიძხაი ზე სხუანი. მსთანვე თუი მდინარე ღიანვი იყო ვარგის გემონი ზე შემბრეო, ზე იმოდოდენცა ვარემო მახს საამო ცაენი წყარონც.

თითქო არარად შემრაცხველი ესე ვითარის შესწავლას ადგილის მდებარობისა, ცნობილი ჩუქნდა მ... დავიდოდ მდინარისა

პირ- თავ ჩამოვლებით, ზ ღრმად დაფიქრე-
ბულით, პატარას თეთრას წკვებლით, რომელი-
სა სხე ცხადით ამტკიცებდა, რომ სულსა
მისსა აღაძვოთებდნენ რაღაცა მოუსვენებელნი
აზრნი!

მას წარმოუდგენ თვალწინ ყრიცხენი
სხუა ზ სხუა მსგუჟლის ზ ნათესავს პირნი,
რომელითუც ეგლით იმა მდინარისა ნადირს ასე,
როგორითუც თუთ ის ამ უამად დალიოდა.

შეაქრობდა, თუ ვინ იტას რამდენნი ყრი-
ცხენი პირნი მსტკებოდნენ ამა გრავისა მდგ-
ბიარობით, ზ გამხიარულებულია მისის
ჭვრეტით ცელოქობდენ ზ ნაჯარლობდენ მის
ღეგოსსა ზ გუგუებზედ, ანუ თუ. მისსა ვაჟვა-
ცობსა ზ სანდერისს, სანად ზ ვარძონი-
ულიად შეჭრთვდენ მდინარისა ღობსვის სმაყ-
რობეს, ზ მას ვარემო დგომილით ხეების
ფოთოლით შრიდოს.

ვინ იტას, იტყოდს ის, თუ შემდეგ
ერთისა სუყუნსა ვადევ რამტყენნი, სხვს
ჩვეულებასა ზ ხსენათის მქონებელნი პირნი
მოვლენ აქ, ზ ნახვენ ამ საძო. ადგილის
მდებარობეს ამევე სხით.

დამძიმებულია ამ ვკარის ფიქრებით მ...ს,
ყუცრავ აწობდა დვიძლითიდან საშანგლი
გულიან დასეგმარავი სულითიქმა, ზ მსოქმა
მწყხარებით: «ჭყმარა. ცად ამო, ამო, ზ
4.

ფოკვლითვე ამოა.»

განკითხეთ რამდენიმე წამს, & სხენე-
ბუთია შ... მანც ვადევ არ ეწყებდა თავს
მდ...ზრისა შინს სარსუოს ღრმით დაფიქრე-
ბათის სხით, სიღამც არ იყო რთ, რამისა
სიღივემ, რომელიც ამ შინს ჩესყუთების-
მგზნ სავრძნობრივ მეთრთოლთა, გამოარ-
კვა სავმთოდ, მავრამ რა ბახვდა მალთა მეს-
წრო თვლით, რა ნავრევის შინს წვერსვედ
აქ იქ გოვრეზდენ ნაძვს & სხვა ხეების
ფურცლები, რომელითაც ანდამც სხვან შინ-
სადევს თვლით & ფოკვლით გრძნობა შინა.

ამა დროს ცოც ცოცითი ამოვძნოე-
ზოდენ სვეტებსხვითი ამა შინს წვერს
გაბადრსუოს შინის სხივნი, რომ-
ელითაც უტებ განხორცეს რომელიმე ნწი-
ლი ცასა, & მარადმარ შინს წვერებსაც,
თუცა ვი ფერდობებში, ვავერსხელ თვლი-
ებში, & თუი ხეებს შინს, გვერეთ ასევე მსუ-
ფვედა ბნელი წყურდიდა, სადაცა, მხოლოდ
ვარსულის თვლით მუქდით ვაცს გვერჩია
სმით ნაბი გრხელ რომელიმე მო დიდო სეგანი.

სმაურობა ვაცისა ამ ფამდ სრსულებით
აღარ სიღამ აღარ შინს შინდა. მხოლოდვი
აქა იქ ვორეებსხელ & ფერდობებსხელ დაფან-
ტყლის წვრილ წვრილის აულებდამ,
აძვითად მუარევედა რამეუარობებელს მვერს

ათხოვების ყველა.

არ იყო, რა მოვარსა ამომავლობით, რომლისგანაც აღვიღო აღვიღო აღვიღებოდა სანწყლო, მსგავსად ძოგულის მყოფობისა, ხელო ცხოველის მ... რა, ცოცხალი ცოცხალი მხარეყოფასა ზე აღცესებაში, მაგრამ ჟამი უბედურებაჲ! იუნი ამ დროს, რომელსაც მას მხურდა დაცვობა მოვარსა ამოსვლით, ყუცნით რაღაცა სიკვდილის ვერა ვადამკრო მას, ზე სიხაროთ, მსგავსად დამკროსხელის კურდღლისა, მაცანა მხლობვის ბუჩქს.

არ გაუკეთა შემდეგ ამას თვის წამს, რა რომ ამ ბუჩქს, სდაცა სულის განმავით დამკრო ცხოველია მ... მოხლოვდენ ვერს ბერევით თანა მის ნმდინა ვცხი.

ქუცს? დანქორ დამკროს ხმით მარევიდა, რომორს მუცრობ, არც ახლო გეგმის ჩ-ს-ნი ნდინა მხეში... ამ კითხვასად ამხნებს მასსა, რომელსაც უცებ დგეგარა ცუჩქის ვერი, თავით ვერსმდენ დუკრო მარევიდა ურეცვლით, ზე მოუჭინა რა მდინად, თანავე ავანჯოლებულის მარცხენს ხელით თოვს, არ მასცა რა კითხვამე მხეხი ამხნებსა თვსსა, მხლოვდ ვი ვითი სხლოვდ ზე გულისა ვხვდინაჯოდ ამოთხრა.

ამას შემდეგ, მვედენ ვერს ბერევითვე მდებარესა მხლობვით ამ მდინარისა

ზირს, ჰატარას ჭაღოკში. —

ი. ზერიძე.

განგრძელება შემდგომში.

ოსეთით.

14 მაისს 1859-სა წელს.

ს. ჯაფ.

შვითხველითადმი. (*)

შვითხველითადმი წყაღობა ხალხის სიძლიერისა
არის მამულის მატრონობა ანუ სოფლის
სახლობლობა, ღ ამისთვის დიდი ყურადღება ღ
მზრუნველობა აქვს ამ საგანს ძიველი ვერობაში,
უძველესად გერმანიაში ღ ანგლიაში, სეცა
სოფლიოური სახლობლობა მიყვანილია თიიქმის
ყვანასკნელს აღყვავებაშდის. ამ მხარეთა
შინა არა როძმელი მტარული მამული არ არის
დატოვებული უნყოფოდ ღ უხარვეზოდ
მატრონისათვის. ბუნება საქართველოესა, გეო-
გრაფიკის მდებარობ. სეგამო, მდიდარი
ყოველითა ნიჭითა, როძმელიც სანატრელია.

(*) რადგანც რედაქციის შეცდომის გამო მდგომარეობს მაშინ
რომ ყოველს წელს, სამოქალაქოების ცნობის მისცეს
წარმატებას, ამისათვის მოუძავეთ ყურს ღს ერთი ნაწილი, როძმელი-
სეცა ვუწოდეთ სოფლიოური სახლობლობა და ღომლისათვისც
ვსახოვეთ სეცნს ერთგულს თა სამშრომელს, მიველი შრომა
ამ საგანზედ თავდაპირველ დაწვებისა. ამისთვის თაგის წინასი-
ტყვაობით მივიღეთ ესე სტავია, როძმელსეცა ვებუღავთ დიდის
სამოხენებითა. რედ.

არაბან შრატკოთა სხუთა სამეფოთა შინა: ქება
 მამუკანა ჩუქნასა ამ შემთხვევაში იქნება,
 ვგონებ, სრულად უაღრესო. ყოველი ჩუქნ-
 განი თუთი თვალთათ თხსითა მხედამს მ.სსა
 სიძლიერეს. ვახვდეთი შეგვიძლიან ჩუქნ
 აშხარტკონობა, მით რომ ჩუქნ ვართ შუღნი
 ამ მამუკანა. ვარნა შეუძლიანა მასა აშხარ-
 ტკონობა შუღობით ჩუქნით? ვახმარებთა მასსა
 ნაჭით რომ გორბითა ცაჟურ არს? მასუხთა მითთა
 ვანუქმებთი შემდეგისათჳს რადგანც მათხედ
 ვიტყვითი თავს დროხედ განვრტყვობით.
 ხოლო აწ ვსთქვითი მოკლე, რადგანც ნებან
 არ გვაძლევენ დროება, ვრთსა მას სოჯოკაყრის
 სხუთსონობას განვრტყვობის ღონისძიებებსა ხედ,
 რომელიცა შენიშნულთა თუთი მუხატონგობან.

არ შეგვიძლიან ვსთქვითი, რომ სეფროთვე-
 ლორში არ იყვნენ პირნი, რომელითათჳს ყო-
 ველია შრომა მამუკანს მატრონობასა ჭ მოკ-
 ლასა ახმარესსა ხედა არ იყოს მიღებულთა
 დიდსა სახარულთათ ჭ არა ცდილობდენ მასხედ
 შემდგობანამებრ თჳს.სა. უკეთუ მოვინდომებთ
 გზოვებთ ამ გვართა პირთა, თუქცა სურვილსა
 მათსა ხშირად წინააღმდეგობენ შრატკონი
 მიხეზნი. ვარნა არაბან სეფროთველორში უძე-
 ტესი ნაწილი მამუკანს მუხატონგობანნი,
 თუქცა სუყველოგან ყოფილთან ჭ არაბან ამ გვა-
 რნი პირნი, რომელითათჳს, თითქმის, სიკუდილითა

ახალი დაწყობილება მთი ცხოვრებაში.
 როგორც მამას და მამას უხნავს და უთქვია, ამბობენ
 იგანი, ისე ჩვენს უნდა გინათ ვაქროთ. ეს სანდოელი
 სიტყვები, რომელიც მოსწობს ყოველსა
 კეთილსა და სსსრგებლილსა განძობებსა, მესმა
 თუთ მე ერთის მებ: ცონესევან და თუძა შედ-
 ლებსა. გზნ ჩემსა, ვცდილობდი დაწლვევსა
 ამ მხრისასა და შეგეტყველა რომ განყოფილ
 იგი ჩემსა მხრისა და ვაძნობდაცა უკვე
 თითქმის ვერძობსა თვისა, მაგრამ უნდა,
 სეკარგონო მკითხველნო, აღუარო, რომ
 მან ამ უხნობაში წარმოძიდებან ერთი მიზეზი
 რომლისაგამო მოკლებულნი არიან იგანი
 ყოველსა დროებებსა მესხებს სოკლიაყრის
 სხლონობისა და დაწლვევა მიზეზისა აქსა,
 ვაგიტყულებთ, ვეღარ შევიძველ. სიმართლე
 იყო მის მხრესვედ.

მხრესველობასა დიდისა ჩემსნისა ა მ მ ე-
 რ ა ტ ო რ ი ს ა ს ა, სეკაროველოეს სოკლია-
 ყრის სხლონობის წარმოცებასზედა, ამტვი-
 ცებს ვაკვასიის სხლოვლოება (Кавказское
 общество сельского хозяйства) დადგე-
 ნილი ამ სეხასითვს ქ. ტვილიას 1850 წ,
 რათა ამ სხლოვლოობასა შექონდეს მტვი-
 ცე ყურადღება განვრცელებსზედა ამ მხ-
 რესვედ სხლონობისა ცნობათა და დგილო-

ბოთი აღებმიცემითა, ამ სხობგედოებისა წვერთა
 შორის არიან სოფოთაყრას სხობსობის
 სავნის მკოდნენი & მკუძკობნი შრომა
 ამ სხობგებსა ზედა, ამასოვს შრომა მათი
 სხობგებოთ სავნობგებოთ სავნობგებობა
 წვერთაწად ში რადგენიმე წავნებდ. ზეჭვედ
 ამ გვარ შრომათა სხობგედოებისა წვერ
 1855 წ. & დამკვდოვნი არიან მთი შორის
 მრავალნი სხობგებოთ სავნობგებობა. ხოლო
 სავნობგებობა მათი თუქცა უდა ავთის სავნ-
 თო მკობრებობათს & უმკვცხედ მებტონგ-
 თათს, ვარნა ვუქწვერბობით უნდა აღვა-
 რითი, რომდეთ რჩებობ იგანი შრომ უნებო-
 ვოდ & უსავნებოთ თუნავრ ყოვლისა
 სურვილისა მებტონგობა & სხობა. იქნება ეს
 სიტყვებნი მიიღოთ მკუძკობგებოდ, რომგ-
 რათს მივიღვ მარგებოდ თუი მკოდეს მესმა
 ეს მებტონგებობ, რომდეთობს მებნდა მკ
 უნებობა ამ სავნსა ზედა, მებნდთუ ვ. ვუქ-
 რებობი მიხვსსა მეს მიგვლებობი რანხედ ვურბ-
 დლებსა, რომდობსებდობ მკემდობობ სხობ-
 გედობობსა სოფოთაყრას სხობსობისა სხობ
 აქეს წარმობობა. მიხვსნი ესე მდგომარობს
 მესმა, რომ შრომა ამ სხობგედობისა
 იმეჭდებობ რუსულს ენაზედ, რომდობს ცოდ-
 ნისა მკურ კოდვ მობვობებობნი არიან, არათუ
 მკობრებობნი ვლესკობნი, არამედ თუი ჩუწნნი

მებატონენი და მძისონს შორის სხობადობისა როგორათუ მსოფს დახ სოკუდგვლიანდ ჩემმა წინააღმდეგმა. «იხედეგმა თუთ სხობადობისა ვს.» ამ ჭყმძრო ტყბისა დამტკაცება, ვგონებ, სეჭარო არ იყოს. მართლია არაან მებატონენი, რომელითა იტან რუსულია ენა, ვარნა ვინ აწყობს დამტკაცებას, რომ მთი რუსული ენა ატოდენ უკეთესად სავუთრის ენისა, ანუ რატუ ვატოდნეთა მთი იყოს მომტყებული შესხებ მთი რატუნთა, რომელითა ჩესს უწოდებთ: «მანაურ კატა.» ზ რომელითა იტან მხოლოდ ქართული ენა ზ ყოველისა ამ ენაზედ დაწერაღისა რომელითა სემე სხარებელით სგნსაზედა წავიკითხვენ დადას ყურადღებითა ზ ყარს არა მყოფენ, შემტყების კვლით აღსრულიებნა. ამაშიაყენი რომლისაგანთ შორის ზ ვანძობვა ვაგვასის სხობადობისა სოკოყრის სხლორსობისა არ მიიღწევის ყურთადმი ვაგვასის მსობვრებთა, რომელითათუ დდეგენი არს სხობადობა ესა ზ რომელითაზედა ყნდა ემდეს ვანსავუთრებითი თუსი ყურადღება ამ შემტყებში შესაბარისნი არაან, უკეთუ შევლით მსგებს, თუთ მწკრუნთა, შორისრომელითა ენება მხოლოდ წავიკითხეთათ შინა მდგენ სმელითა სტა. N. N. ანუ... რომელითა ან ეგებს, რას ვკრეკლით თუ ვყნებაზედ არის, ან ამაგებს ზ

ესრეთ რჩება შრომა მათი სრულებით უცხო-
ბლოდ ჭ უნაყოფოდ, როდესაც ამ გვარნი
შრომნი ჭ ნაყოფნი მათნი, არ შევსდები
უკეთეს ვიტყვი, უნდა მიდიოდნენ გელი-გელს
ვაბმუნნი.

ვაუწუშ რა მიხვები ესე, რომლისგან
შემოსსენებულის საზოგადოების ვაბრახვით
არა აქვს წარმოცება, თუცა მთავრობა
ჩუქნი არს იმურებს ჭ აძლევს დღეს
ღონისძიებას საზოგადოებასა მის, უ. რედ-
კტორს ამ უყრბელს, რომელც თუდა-
დებუთად სარგებლობს სთვს ჭ წარმოცები-
სთვს მამულისა, თვს სა დამტვიცდა იგაცა,
როგორთაც მე ჭ შემართოდ სთუბგელთან
შენაშვებდ ჩუქს წარადმდეგას ჭ ამისთვს
აღვკითვებ ჭ აძლევს, როგორთაც ამტვი-
ცებს ეყმთ ამის დამტვიცდა, ჩუქნთ შებ-
ტონგთა ღონის ძიებას ვითვსა შედა მთ
მაგრ ვსადონ ვნახედ, შემოსსენებულო სტა-
ტაებისა, ხოლო საზოგადოებასა, რათ
საქმარი ჭ სსარგებლო ვაბრახვა მისი არ
დაძიეს უნაყოფოდ. ამ მიხვებისგანო უ.
რედკტორი დღეს შემდეგ წუგობს თვს
უყრბელში სთუთიურის საზოგადოების სტა-
ტაების შეჭვდასა იმედითა მით, რომ შე-
მოსსენებულო საზოგადოებაცა ჭ უ. უ.
შებატონებდა, აჩუქებებ უთველოგარ შემწე-

თბასა ზე შრომის მოყვარეობას, რომლისა-
შიერ ზუნებით მდიდარი ქუჩყანა ჩქსნი გამ-
დიდრდება ისე, როგორითაც არიან მდიდარნი
ის მხარენი, რომელნიცა მსგავსობენ მს
გეოგრაფიულ მდებარობაში.

აღო. სავნელი.

ღონის-მიგმა მისთვის, თუ ვითა დაიცვას ღვინო
სამყავისებან ზე ვითა შესაძლო არს დაქმენდა.

(არა გამოკრეული წერობის უზრუნველბაგან.)

ყოველი განათლებული სავნომქ'აუთებ-
ში არის მათემატიკა იყებრა ღონის მიგმა
ღვინისათვის, დამქვარი თერთი მაქა (კარა),
რომელთაცა დაიცვას ღვინის სამყავისებან
ზე ამასთანავე შეახებმს ჩქმნდდ.

ეს დამქვარი თერთი მაქა იმასთანს ივსე-
ბისა არის, რომელიც შეახებმს ჩქედისა,
რაცკი ღვინოში იმყოფება, ზე აქვს ამასთანავე
ისეთი ჩყუყოება რომ, რაცა შეახებმს ჩქედის,
მაშინვე შეიკვრას ერთს ალთვს ვრითეთ,
არაოდეს არ აარევიან ისე, როგორითაც
არევიან სოკომე მეთა ზე თახა.

ახთანდელთ დროთ ჩქსნს ქალოქში მწელით

აქვეა იმისთანა ღვინო, რომელსაცა არა
 ჰქონდეს ერთი რამ სიწყნის მიხეცა; ან არ
 იყოს მღვრივე, ან არ ჰქონდეს სიმუცვე, ან
 სხუა რამ გემო, — რათი უნდა ჰქონდეს ესე
 გვარი ნაკლოყოფიანება მაშინ, როდესაც რომ
 ნაძებია სიძნობიერით ღვინის მოხვედრითა,
 უძეცესად ჩანეულო მხარე. — ვახეთი ამისთანავე
 არ უნდა დავივიწყებდეთ ფურძნის ავადყოფი-
 ზას, რომელსაცა თითქმის არ არის მიხეცა
 ღვინის წახდენისა ესრეთ, როგორცა არაან
 დამყენებელი ღვინისა და მცოდრე ისინი,
 რომელსაცა არაან ესე ვსაძებთი შუამდგომნი
 ღვინის ვამკვირებელითა და მომხმარებელითა
 შორის, ესე იგი: სარაფნი, უძეცესად მოუ-
 სველობის დროს და სიძნობეში. თუცა ღვი-
 ნო ჩემსაში ყოველითს იგი უკლებლად; —
 მაგრამ რა ღვინოები? უკემდურნი და მუცენი!

ღვინის სიძნობეში მხსობის კარგათი გვა-
 ჩუქეს ერთი ბუთილითა ექვსსა წლის ღვინო,
 რომელსაც იგი მღვრივე და მწარე დიდხნის
 დაეყუარებამო და ავითოვე ღვინის კუთვ-
 ბისაგამო, რომელსაცა ყოველითს ჰმრებთ
 ჩემსა ღვინოში. ბუთილითაში ჩივესრეთ ცოცხ-
 დანყოფილი თეთრი მარა, კარგათი დაუცეთ,
 დაგზირეთ და დავდეთ გრიოს ადგიოს; შემ-
 დგომად თორღენსამე ხანსა ვნახეთ, რომ
 თეთრი მარა დაიკვირეთ, და ცოცხეულო

იყო ღვინო ამ მიზეზით, რომ რაც ღვინოში
 ერიან წყალი თერთმა მიწამ შეესვა ახლო
 ბუთილვაში ძველმა ღვინომ დაწყო გამ-
 კაში ზ. სიმწირე საკმარე დაკვლად. იქნებოდა
 რომ ვიდრე მოგვეცა თერთი მიწა, სიმწი-
 რე სრულიად დაჰკარგოდა, მაგრამ ჩვენ
 დაუწყეთ სამოგვებით სანჯგვა ზ. დაგზიით
 დადრე კმაყოფილნი ამ პირველის მოქმე-
 დებით.

რაც ზომითაც უნდა მიეცეს თერთი მიწა,
 რომელიცა არის სჭარო მოსხმარე-
 ბლად ღვინსთვის, ძნელად ზ. არც შეიძლე-
 ბა რომ დაგვეჩვენა. ზომიერებით მიცემა
 დამოკიდებულია მასზე, თუ როგორი ს. სუბ-
 ვე აქვს ზ. წყლიანა, ამდრონავე უნდა ჩი-
 ვროთ თერთი მიწა წყნარა, ასე რომ თუ
 სჩქაროთ მოგვივად, მაშინ არ შეგროვდება
 ზ. დაჩება წმინდათ არეული ღვინოში, ასე
 რომ რიცა დავსხამთ სტაქანში, მაშინ
 აიძვრება.

თ. დ. სიმშია-შვლია.

აი რისთვის ვარ დაღონებული.

ერთს ქვეყანაში ორნი მშანი იყვნენ. მათგანი ერთი, რომელიც კვლამწივეთა სჯდა, მხიარული ჭ ღირს გამტარებელი ვაჟი იყო, ხოლო მეორე ისე მოღონებული, რომ თავის ღლეში არ ვაგებანა. სულ დაღონებული დადიოდა; ვაჟს ყვონებოდა თუ რა მქაყსება აქვს, ან ვაჟია მართებსო. კვლამწივე ყოვლის ღონისძიებას სმარობდა, რომ თავის მშა ვაგებხიარულებინა, მაგრამ ამათ იყო ამის შესაღონება. ამის დარიგება მშის ერთის ყურითგან მხოლოდ მეორეში უკლიდა.

მშაო! იყვნებოდა კვლამწივე, იფნება მევედ რომ არა ხარ ამისთვის სწახარო. ზი, მამა. ციო შენთვის ჩემი ცხტა, დაჯექე ჭ იხვლამწივეთ. არ ვაჟია მშაო რას მამანებ? მოახსენებდა დაღონებით მშა; კვლამწივობას რას ვაქნევ მამან, როდესაც შე ახეთი რამ მინახავს, რომ ესეც ვარგია ცოცხალი დავიარები ქვეყანასედაო.

ვანა რა განახავს აგრეთით? ვანკვრებით მივარდა მევე.

—სათქმელი არ არის, თვალთი უნდა ნახო
რო მამის შეძრწყნდე ზ შენცა ჩემებრ
თავდახრით შეიქნაო.

თუკი ავრეა, რატომ არ მჩვენებ, რომ შენ-
თან გავიყო ძეცა მწყურებდით.

გელთქიფე ზ თავისი ძმა რაოდენიმე წახარ-
ვეზარით გავიდნენ ქალაქის გარეთ. დღით-
ნებულომა ძმამ, რომელიც ამით წინ მიუძ-
ღოდა ერთს ხეგში ჩიოყვანა ისინი.

ერთის კლდის ძირში ისეთი ხვრელი იყო
რომ კაცი ძლიერ შეაწევდა. უნტროსი ძმა
უწინ შევიდა ზ უკან გელთქიფე წახარვეზარ-
ით შეძვენენ. რა შევიდნენ სამხელი სანახვი
ნახეს: ნახეს მტარა სხელი ძვედ გვლესელი,
გარშემო ვუძრის ზ ნავთის წყარო ჩამო-
დიოდა, რომელითგანცა გაურბიული გავეოფ-
ბულიყო. სხლის მუა ვურს ერთი
ოთხუეხა ძველი დავუტყურებული სკამი ადგა,
ზედ ერთი კაცი კახრება შეძებული ისე
იჟდა, რომ თითქმის ტანს ვერ ავარებდა სკა-
მსა. იმ კაცს მარჯვენა ტუტის ძა ვილით
მოუვარ ანგელიოში ადგა, მარცხნივ ემძევი
ტრტაროში ზ თავზედ ამოღებული მხვილი
ერთს ბეწვზედ ევიდა. წარმოიდგინეთ თუ
ეს კაცი რა მდგომარეობაში იქნებოდა: მალთა
ვერ აუხედნა-მხვილის ჩამოვარდნისა ეშინოდა;
ძირს ვერ დახედნა სკამის გაცესისა ზ გაურ-

დმუკიში ჩავარდნისა; აქეთ ვერ მოვხვდა მთა-
 ვარანგელითსი ცეცხლის მხველითი ადგა,
 იქით ვერმივხვდა-ტრტროზისა ემანოდა.
 რა ექნა? ასე უძრავად აჩდა. გელთქი-
 დიდს განცუვრებაში იყო, არ ატოდა თუ რა
 ეთქუ ჭ რა ექნა? მამან ჰკითხა: გელთქი-
 ფყო! რატომ არ იტანი? მიხვნი რა არისო?
 ამ კით ვახუ მევესი თროთლითი დამუგო, ამ გაცას
 მდგომარეობის მხხველითი, განავი გაცანებსო!!
 მამან უწყრობს მამან ამოხვრითი მოხსენა:

— ა! მეც მივსივს არ გაცანი სოცმე
 სავჯარელით მეფეთ! რომ ეს ქვეყანა, რომ-
 მეტხვდა: ცა ვდგევროთ, თუ ცურთ სვამა: მი-
 ვეგვი ზაწიერებსა ჭ ტრტროზით-აყურდმუ-
 ღიში (სოდვაში) ჩავარდეს; ხეცას წინა-
 მდგვი იქნები ცეცხლის მხველითი გაძობი.
 აი რისივს ვარ დაღონებულა! —

ზაადო ხითროვია

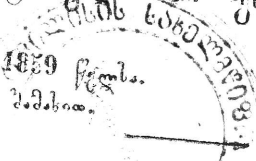
აი რას იწერებინან შემხიითვან.

გიუცი შევეობილი ვექნებათ რა უბედურება მოსდა
 შამსიას. ასლა დაწვლილებით მოვასხენოთ: 30-სა
 მაისს, შაფათს, 5 საათსედ სადილს უკან აღიძრა
 დედამიწა, ასე რომ, გვეგონებოდათ ოთხ-კუთხე
 შარბაზნის სროლა არისო. ამოვს მიხუტში ისე დაიხერა

ამას, რომ ქმ ქმს ღარი დარჩა: მუდგროსეგან,
 კაცი ერთადნით ვეღარა სეგამდა, ამისთანა სუკოდა-
 თა ზ ღუთის რისხე იყო. კაცის თუ დედაკაცების,
 ემაწვილებს წყვილი ზ უთიოთი სეგას აღიდა,
 რომ ვსეგამდათ, სული ქმს ბეგონი დარჩნებ.
 შემდგომ განგრო სათის ერთმა ხეოვეერთმა, კიდენ
 აღიძრა იმა სეგ სუბუქათ; გარდა ამის მეთრე დღეს
 31 მაისს, კვირას, მეთერთმეტე სათსეგ მუადლისს
 კიდენ აღიძრა ზ რაც აკლდა დასეგას, მსრულდა,
 სეგათ სუკოდათა არის ასეთა მამასთამი რომ არ გა-
 ვიხილა: რაც ზრისეგადი იყვნენ სულ ერთიან
 დაინება, ზ სეგადი სულ ქმს დარჩა, სეგას
 სუკოდათ კაცი ქმს დარჩა, უფრო ბეგონი სეგადი თა-
 თარი დათრე, ასეთა სული ვისეგადეგნით სულ მინ-
 დგნათა დედათათ. ქლაქითი თქმს სს დ ი არ დარჩა
 რომ კაცი დადგეს, ისე მოიხბო სსლედი თუ დღესედი
 ზ ქრესლედი; სწორადის სულ ურც-უკოჯათი იმ-
 რიდა; მოგასსენებენ აქ ისე იცისო ძგრა, მიგამ
 ამისთანა ძგრა არ გავიხილოთ, არც კაცს უხსანსო.
 ღუბინსკარა ბაღში დგას კარგის ქემ. იმის
 სსლს არა ვგნარა, მთლოდ ვილესულობანა მოიქცა,
 მე დმერთმა შემოძრა ზ ხედი სსლთმა, რომ
 ასე გადაგნო. ძნოვლს ძგრაში მათ შემქმლა. სდ-
 ვთმა ვიყუ ქრესლთმი, მიწა ზ ფეჯარი მანამ
 არ ხაოძეჯა თაგსეგ, არ გამოგარდი. როცა გამო-
 გდო, მამსათეგ სულ ერთიან ქრესლთა ხაოძეჯა
 ძნადის. მოწეით ვგნას მოგასსენებთ ისეთი ანბანი
 იყო, ვისეგ თათრათ არ უხსანს, არ დაიქრეს.

ა. ზ.

19 იანვ. 1859 წელს.
 დ. გრეგორის შიშით.



სსუა და სსუა ანბანი.

აი რისთვის ვარ დაღობებული. . . . წაადო სიძარბოვისა.
წიგნი მოწყობილი შემახიითვას. . . . ა. ბ.

მედი მოსწერება

1859 წელს.

ქ. ცვილისში, ქართლის გურჯაანს «ცისკრის» რედაქციის
საბჭო, კუიას, კრესტინდის სკოლაში.
ფასი ერთი წლის გამოცემისა, ქ. ცვილისში გურ
კრესტინდის რედაქციის მანეთი, სოლო შის მიწოდებით ანუ ს
დგილებში გაეცხვით: უკვი მანეთი თეთრი ფული.

Печатать позволяется. Июня 8 дня, 1859 года.
Испр. должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.